

TÜRK DENİZ TİCARETİ TARİHİ SEMPOZYUM
-V- PİRİ REİS
(28.06.2013)

Kemal ARI*

Öz

Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde yer alan Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ve Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü tarafından düzenlenen “Türk Deniz Ticaret Tarihi -V- Piri Reis” isimli sempozyumda üç önemli olgu birleştirilerek, tarihsel bir anlam oluşturuldu. Bu üç olgudan biri, Deniz Ticaret Tarihi’nin başlangıç yeri olan Dokuz Eylül Üniversitesi’nde bu etkinliğin beşincisini yapmak ve beş yıl önce başlayan halkalar zincirine bir yenisini daha etkilemek; ikincisi bu yapılırken UNESCO’nun Piri Reis’in dünya haritasının 500. Yılı olan 2013 yılının tarihsel anlamıyla sempozyum konularını birleştirmek ve üçüncü olarak da, bu etkinlikle Türk Denizcilik Tarihi’nin en büyük olaylarından biri olan Kabotaj’ın yıldönümüne de bu çalışmayı denk getirerek, beş yüz yıl öncesiyile, günümüz değerlerini buluşturmak. Geçmişin son derece karışık, karışık olduğu kadar da ilgi çekici yılları olan 1513’ten beri, Türk denizcilik tarihinin, olabildiği kadar ticaret tarihi boyutlarını ilgilendiren konularına da bu kompozisyon içinde yer vermek. Bu çalışmada sempozyum hakkında bir tanıtıma yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Piri Reis, Deniz Ticareti, Kabotaj.

TURKISH MARITIME TRADE HISTORY SYMPOSIUM -V-PIRI REIS
(28 June 2013)

Abstract

In “Turkish Maritime Trade History Symposium -V-Piri Reis” which was organized by Maritime Faculty, Principles of Ataturk and Revolution History Institute and Marine Science and Technology Institute taking place within the structure of Dokuz Eylul University, a historical meaning was composed by combining three important phenomena. One of this three phenomena is to carry out the fifth of this activity in the starting point of Maritime Trade History, Dokuz Eylul University; the second is to combine symposium subjects with the historical meaning of UNESCO’s 500th anniversary of Piri Reis’ world map in 2013 when this

* Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, (kemal.ari@deu.edu.tr).

is carried out and the third is to match up today's values with 500 years ago in this activity by coinciding this work with anniversary of Cabotage which is one of the most important events in Turkish Maritime History. In this article, subjects that concern commercial dimensions of Turkish maritime history since 1513 is given place.

Keywords: *Piri Reis, Maritime Trade, Cabotage.*

Güzel bir yaz günü...

Çoğu kişi, yazlık planlarını yapmış ve okulların kapanmasıyla o zamana dek yoğun iş temposundan uzaklaşmak için sıcak kent sokaklarını çoktan boşaltmaya başlamış... Çok kişinin omuzlarına, İzmir'in yaz günlerinin ateş gibi güneşi çöreklenmiş... İkinci Kordon'da, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'nün ortak bahçesinde; rektörlüğün bir birimi olarak etkinlik gösteren ve o zamana dek pek çok kültürel ve bilimsel etkinliğe ev sahipliği yapmış olan DESEM'in Mavi Salonu'nda, 28 Haziran 2013 günü hazırlıklar çoktan tamamlanmış. Etkinliği düzenleyenler, bir yandan konuklarını rahat ettirmek, onları ağırlamak derdine düşmüşken, öte yandan gerçekleştirilecek etkinlikte bir aksaklık çıkmaması için olağanüstü bir çaba gösteriyorlar... Düzenleme kurulunda adı olan ya da olmayan gencecik insanlar kendilerine verilen görevi eksiksiz yerine getirmek için koşturuyorlar. Gelen konuşmacı, konukların ve izleyicilerin kayıtları yapılıyor, yaka kartları veriliyor. Ankara'dan, İzmir'den; ta Mersin'den, güzel Türkiye'nin en güzel köşelerinden koşup gelmiş insanlar, ortak bir mekânda, ortak bir amaç için toplanıyorlar...

Ve doğal olarak, hemen şu soru akıllara geliyor:

Niçin Haziran'ın son günlerinden biri bu etkinlik için seçildi? Gerek üniversitelerde, gerekse orta dereceli okullarda eğitim ve öğretim etkinlikleri sona ermeden, öğrencilerin henüz ders aşamalarında, hem de sıcaklar bu denli bastırmadan bu etkinlik yapılamaz mıydı? Öyle ya! Klimalar çalışıyor, sıcak alabildiğine baskın; bırakın takım elbise içinde koşturmayı; kravat, gömlekle bile sığa dayanılacak gibi değil! Yaz, çoktan ilkbaharı kapı dışarı etmiş; daha Haziran ayı bitmeden, bütün saltanatını İzmir'in üzerinde kurmuş... Arada bir binaların kesemediği imbat rüzgârı da sokaklara dağılmasa, nefes alınacak gibi değil...

Oysa bu gün boşuna seçilmedi...

28 Haziran, cuma gününe denk geliyor. Ardından aynı ayın son iki günü olarak, cumartesi ve pazar günleri devreye giriyor ve Haziran ayı tamamlanıyor. Hafta bitti. Pazartesi yeni bir hafta başlamış oluyor ve o gün, 1 Temmuz...

Evet, Pazartesi günü 1 Temmuz'a denk geliyor. 1 Temmuz, Denizcilik ve Kabotaj Bayramı'nın yıldönümü... O gün, denizcilikle doğrudan ilgili birimler,

değişik etkinlikler yapacaklar... Hem bu etkinliklerle çakışmasın hem de 1 Temmuz Kabotaj Bayramı'nın yıldönümüne denk gelsin diye, 28 Haziran günü özenle seçilmiş... Evet; sıcak olacak, gelen konuklar ve izleyiciler sıcaktan bir parça etkilenecekler. Belki de dışarıda yaşam, cıvıltıları içinde akıp giderken, bilimsel bir etkinliğe katılım az olacak! Ama olsun! Cumhuriyet Türkiye'sinin kuruluş yıllarından bu güne, artık anlamı pek bilinmese de, en görkemli ulusal bayramlarından biridir Denizcilik ve Kabotaj bayramı... Bu nedenle düzenleme kurulu, 1 Temmuz Kabotaj bayramının yıldönümünde, bu etkinliği düzenlemek istedi.

Konunun önemini bilmeyen için, kuşkusuz bu çaba bir anlam taşımayabilir. Ancak bir ülke, kendi kıyılarında bile kendi ülkesinin bandırasını taşıyan gemileri taşıma özgürlüğünü yitirmişse ve bunu zorlu bir savaşım sonunda Kabotaj Hakkı ile elde etmişse bunun bir anlamı yok mudur? "Bir zamanlar bu ülkede kabotaj bayramı gibi saçma sapan bayramlar da vardı" diye sözüm ona bu önemli ulusal diriliş hamlesini küçümseyen kalemşörlerin acınası hallerini burada ele almanın anlamı yok. Bu tür kalemşörler, ulus kimliği ve özgüvenini yok edecek her şeyi demokrasi sanıyorlar ya; o nedenle onların dünyasında bu önemli olgunun hak ettiği yeri bulmasını beklemek, kuşkusuz tam bir hayal... Bir ülke düşünelim, üç yanı deniz ve bu ülke kendi liman ve iskeleleri arasında kendi gemileriyle yük taşıma özgürlüğünü bile yitirmiş... Ne yolcu, ne yük taşıyabiliyor. Bu alanlarda yabancılar büyük bir tekel oluşturmuş ve ulusal sermayenin önünü tıkamışlar. Üstelik birbirine eklenmiş zincirler gibi, ekonomiyi büyük bir cendere içine alıp, koskoca ülke topraklarını bir sömürü pazarı durumuna düşürmüşler. Resmi tarih, resmi tarih diye sabah akşam yatıp kalkanların, bunları görmeyip; "Ne gerek vardı, böylesine saçma bayramlara!" diye eleştiriler getirmesi ne kadar anlamlı (ya da anlamsız) değil mi?

<p>ONURSAL BAŞKAN Prof. Dr. Mehmet FUZUN</p> <p>ORGANİZASYON DEÜ Denizcilik Fakültesi DEÜ Atatürk İnkileri ve İnkilâp Tarihi Enstitüsü DEÜ Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü</p> <p>BİLİM KURULU Prof. Dr. Idris BOSTAN Prof. Dr. Mehmet ŞEKER Prof. Dr. Kemal ARI Prof. Dr. Doğan UÇAR Prof. Dr. Salih ÖZBARAN</p> <p>OTURUM BAŞKANLARI Prof. Dr. Idris BOSTAN Prof. Dr. Salih ÖZBARAN Prof. Dr. Kemal ARI</p> <p>DÜZENLEME KURULU Prof. Dr. A. Güldem CERİT Prof. Dr. A. Kemal ARI Prof. Dr. A. Erdeniz ÖZEL Doç. Dr. Selçuk NAS Yrd. Doç. Dr. Alev GÖZCÜ Dr. Fevzi ÇAKMAK Arş. Gör. Ozan BAYAZIT Arş. Gör. Mehmet Serdar ÇELİK Arş. Gör. Ferah AYYILMAZ Arş. Gör. Mustafa KIRIŞMAN</p>	 <p>DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TÜRK DENİZ TİCARETİ TARİHİ SEMPZYUMU -V- PIRİ REİS</p> <p>UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Bilimsel Miraslar Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu</p> <p>28 Haziran 2013 09.00</p> <p>Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü DESEM-Mavi Salon Cumhuriyet Bulvarı No: 144 35210 Alsancak / İZMİR</p> <p>Katılanıyla</p>
---	---

Oysa cumhuriyet kurulduğunda, 1 Temmuz 1926 tarihinde kabotaj hakkı kullanılmaya başlandığında, iki yıl sonra ulusal hükümet bu önemli başarıyı bir “ıyd-ı milli” olarak görmüştü. Yani ulusal bayram... Ve büyük şenliklerle, halkın, resmi kurum ve kişilerin katılımıyla bütün ülkede coşkulu deniz şenlikleri yapılır; yarışlar düzenlenir; bir denizcilik kimliği yaratmak için ülke bir büyük seferberlik içinde olurdu.

Kabotaj üzerine çok şey söylenebilir, söylenmeli de ama şimdilik burada bitirelim...

İzmir’de, sıcak bir yaz gününde insanları bir araya getiren etkinliğin tam olarak adı şu:

“Beşinci Türk Deniz Ticaret Tarihi Sempozyumu: Piri Reis”

Şimdi bu etkinliğin adı üzerinden adım adım gidelim:

Ancak bunun için belleklerin tam beş yıl öncesine gitmesi gerekiyor. Beş yıl öncesinde, o zamanlar Dokuz Eylül Üniversitesi’nin seçkin kurumlarından biri olan Denizcilik Yüksek Okulu’nda, okulun müdürü çok değerli bilim insanı Prof. Dr. A. Güldem Cerit’in odasında bir toplantı yapılıyor... Sonradan ülkemizin en gözde fakültelerinden biri haline gelecek bu eğitim kurumunda Sayın Prof. Dr. A. Güldem Cerit, Prof. Dr. Kemal Arı (o zaman Doç. Dr), Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi, İstanbul Deniz Ticaret Odası, Mersin Ticaret Odası’nın ve Emekli Amiral Lütfi Sancar Paşa’nın katılımıyla Deniz Ticaret Tarihi adıyla bir sempozyum yapılması üzerinde uzlaşa sağlanıyor... Niçin? Çünkü Türkiye’de deniz ticaret tarihi alanı, ne klasik dönemler ne de cumhuriyet tarihi için yeterince araştırılmamıştır da ondan... Denizcilik denildiğinde akıllara hep, askeri denizcilik tarihi geliyor. Oysa denizlerde dönen bir ticaret ve bu dönen ticaretin döngüsü içinde bir biçimde bu yapıya eklenmiş çok sayıda sektör, kurum, kuruluş ve kişiler var. Amaç bu nedenle çok net: Doğrudan deniz ticaretini ve sivil denizciliği, Türk Tarihi’nin bu çok az bilinen yönünü öne alan bir bilimsel etkinliği başlatmak... Son derece mütevazı olanaklar içinde, insanlar gönlünü ortaya koyarak yola çıkılıyor. Ve bir adım sonrasında halka genişliyor ve artık resmi bir kimlik kazanmaya başlıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi’nin üç güzide kurumu bir araya geliyorlar: Denizcilik Yüksek Okulu (Sonradan Denizcilik Fakültesi), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ve Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü... Ve bu üç önemli kurumun dekan ve müdürleri Sn. Prof. Dr. A. Güldem Cerit, Sn. Prof. Dr. Kemal Arı ve Sn. Hüseyin Avni Benli bir araya gelip, bir strateji oluşturuyorlar. Bu çalışmalara destek veren, Türk Denizciliğinin duayen adlarından eski Güney Deniz Saha Komutanı Sn. Oramiral Lütfi Sancar... Bunun yanı sıra, Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi başkanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı ve daha nice denizcilikle ilgili resmi ve özel kurum ve kuruluşlar... Herkeste bir heyecan var: Türk Deniz Ticaret Tarihi Sempozyumu yapılacak, bu bir başlangıç olacak, göle bir maya çalınacak ve bunun sonrası da gelecek...

İşte o günlerde, bu mütevazı girişim, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin çok değerli rektörü Sn. Prof. Dr. Mehmet Füzün'ün desteğiyle, küçük ama öte yandan da muhteşem yürüyüş başlıyor. İlk Türk Deniz Ticaret Tarihi Sempozyumu, 7 Mayıs 2009 günü, Denizcilik Fakültesi'nin Emir Çaka Bey Konferans Salonu'nda gerçekleştiriliyor. Aynı gün de, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nün fotoğraf koleksiyonlarından oluşan "Atatürk ve Deniz" adlı bir sergi düzenleniyor...

Bir avuç karı elinizin içine alır, sıkır; sonra da yumak yaparsınız ve bir yamaçtan aşağı bırakırsınız. O küçücük kartopu, öylesine yuvarlanmaya başlarken, bir de bakmışsınız büyümeye, derken koca bir kütle haline gelmeye başlamış...

Başlamak, bir işi başarmanın yarısıdır derler. Bir etkinliğin gelecekte, katlanarak devam etmesini istiyorsanız, yeter ki uğraşın, bir hedef ortaya koyun, sabırla yürüyün ve hep içinizde bir heyecan duyun! Başarının sırrı, çalışmak ve yaptığınız işe inanmak değil mi?

İşte 2009 yılında başlayan bu basit yolculuk, bu kartopu gibi büyüyerek, o günden bu güne yuvarlanarak, neredeyse Türkiye coğrafyasının tamamını dolaşmış ve sonunda dönüp dolaşıp, başladığı yere, yani Dokuz Eylül Üniversitesi'ne gelmiş... Bu güzide üniversitenin yine ilk başlangıçta olduğu gibi üç ayrı ve ilkinde olduğu gibi aynı birimleri devrede... Yineleyelim. Bu üç birim; Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü ve Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü... Türkiye gibi bir ülkede, birden fazla birimlerin bir araya gelerek, en küçük bir sorun yaşamadan bir etkinlikte odaklanabilmeleri pek başarılı bir şey değil. Örnekler yok değil, ama son derece az... Ancak hem birincisinde, hem de beşincisinde böyle bir sempozyum düzenlenmesinde üç üniversite biriminin, bir fakülte ve iki enstitünün bir araya gelmesi oldukça anlamlı sayılmalı... Öyle de olsa, her etkinliğin ardında, önde görülen adlar yanında, işin asıl yükünü üstlenen kişilikler de var: Prof. Dr. A. Güldem Cerit, Prof. Dr. Kemal Arı, Prof. Dr. Erdeniz Özel, Doç. Dr. Selçuk Nas, Yrd. Doç. Dr. Alev Gözcü, Dr. Fevzi Çakmak, Arş. Gör. Ozan Bayazıt, Arş. Gör. Mehmet Serdar Çelik, Arş. Gör. Ferah Ayyılmaz, Arş. Gör. Mustafa Kırışman...

Oysa çok önemli bir şey daha var: Elbette Üniversitenin çok değerli Rektörü Prof. Dr. Mehmet Füzün'ün bu tür etkinlikleri ne ölçüde cömertçe ve cesaret verici biçimde desteklediği bilinmez bir şey değil. Sn. Füzün etkinliğe en büyük desteği veren kişi kuşkusuz... Onun cesaret verici yaklaşımı ve anlayışı olmasa, elbette böyle bir etkinlik gerçekleştirilmezdi. Ancak, çağdaş üniversiteli olmanın anlamı da işte burada başlıyor: Üniversite bilimsel etkinlikleri gerçekleştirmek de bir takım oyunu gibi... Herkes üzerine düşen görevi yerine getirdiğinde, bir amaca kilitlendiğinde, gereken iklim oluştuğunda, başarılacak hiçbir şey yok... O nedenle, başarının en büyüğü kuşkusuz Sn. Prof. Dr. Mehmet Füzün'ündür...

Birinci etkinlikten, beşinci etkinliğe kadar ne oldu?

İlk etkinlik 7 Mayıs 2009 tarihinde, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde gerçekleştirildikten sonra; Sempozyumun ikincisi için ev sahipliği yapmak üzere, değişik kurumlar ortaya çıktı. Öne çıkan yeni aday, İstanbul'da faaliyet gösteren Piri Reis Üniversitesi oldu. Ve böylece Piri Reis Üniversitesi'nin ön ayak olmasıyla, onun ev sahipliğinde sempozyumun ikincisi İstanbul Tuzla'da, üniversitenin modern binasında, 9 Nisan 2010 tarihinde yapıldı. İstanbul Deniz Ticaret Odası'nın da desteğiyle geniş katılımı gerçekleştirilen etkinliğe ilgi büyüktü. Ardından yolculuğun rotası Akdeniz Bölgesi'ydı. Bir yıl sonra araştırmacılar, deniz ticaret tarihinin değişik boyutlarını tartışmak üzere, Mersin Deniz Ticaret Odası ve Mersin Üniversitesi'nin öncülüğünde 7-8 Nisan 2011 tarihinde Mersin'de buluştular. Dördüncüsünde ise hedef, Karadeniz'di... Trabzon'da, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi öncülüğünde, 16-17 Nisan 2012 tarihinde gerçekleştirilen üçüncü sempozyum, Türk Deniz Ticareti'nin özellikle Karadeniz boyutu tarihçiler ve konunun öteki uzmanları tarafından masaya yatırıldı. Ayrıca sempozyum Büyük Türk denizcisi Piri Reis'in dayısı olan Kemal Reis'in 500. ölüm yılı anısına düzenlenmişti.

Ve böylece sempozyumun beşincisine sıra gelmiş oldu.

Ancak bu yılın çok özel bir anlamı vardı. 2013 yılı, UNESCO tarafından Piri Reis Etkinliklerinin gerçekleştirileceği bir yıl olarak kabul edilmişti. UNESCO, 36. Genel Kurul Toplantısını yapmak için Paris'te toplandığında, önüne gelen önerileri inceledi ve bu inceleme sırasında çok önemli bir olayı gündeme aldı: 2013 yılı, Ünlü Türk Denizcisi Piri Reis'in, dünyaca ünlü haritasını yaptığı 1513 yılının 500. Yıldönümü'ydü. Bu nedenle bu önemli Türk Denizcisi bu yıldönümü dolayısıyla anılmıştı. Bu öneri ittifakla kabul edildikten sonra, UNESCO'nun Türkiye Milli Komisyonu'nun öncülüğünde Türkiye'de de bir dizi bilimsel etkinliğin, bu ünlü denizciyi ve yapıtlarını, özellikle de onun dünya haritasını ele alacak şekilde yapılması planlanmıştı. Bu kişiliğin uluslar arası ölçekte çok daha iyi bilinip tanınması için yeni araştırmaların gün ışığına çıkarılması, konuların bilim insanlarınca tartışılması ve yine bu bağlamda Türkiye'nin denizcilik

tarihinin irdelenmesi öngörülmekteydi. Konu ile Türkiye’de hem Denizcilik Müsteşarlığı hem de Kültür Bakanlığı ilgileniyordu. Bu nedenle; Dokuz Eylül Üniversitesi’nde Türk Deniz Ticaret Tarihi’nin beşincisini yapacak kurul birçok etkeni bir arada buluşturmaya düşünmüştü. Artık gelenekselleşmeye başlamış Türk Deniz Ticaret Tarihi’nin beşincisi gerçekleştirileceğine göre; öncelikli olarak ünlü Türk Denizcisi Piri Reis bu etkinlikte ele alınmalıydı. Ancak bir şey daha vardı: O da, Türkiye’nin ulus devlet olma sürecinde, onun ekonomik bağımsızlığının en büyük halkalarından biri olan Kabotaj ve Denizcilik Bayramı’nın yıldönümü ile bu etkinlik örtüşürülebilirse, tarihsel bir anlam ortaya çıkardı.

Ne ilginç bir rastlantı! Bir yıl önceki etkinlik, Piri Reis’in bütün denizcilik hünelerini yanında öğrendiği amcası Kemal Reis için yapılırken, bu yılki etkinlik, Piri Reis’in anısına yapılacaktı.

Evet, “Piri Reis” dedik... Piri Reis deyince, hiç O’nun Kitab-ı Bahriye’si akla gelmez mi?

Budur bâis ki yazdın bu kitabı

Gide âmil olanun ızdırâbı

Del’i-i gayra muhtâç olmaya hîç

Bunula ala menzili menâhîç

Bu mısralar, Piri Reis’in ünlü Kitab-ı Bahriyesi’nden...

Piri Reis adını söyleyince sanırım, önce şöyle bir durmak ve bu büyük tarihsel kişiliğin anısı önünde saygıyla eğilmek gerekiyor. Daha yaşadığı dönemde, reislerin piri; yani en ustası, en önde geleni unvanını alan bu tarihsel kişiliğin yaşam öyküsü gerçekten son derece ilgi çekici ve ibret alınacak derslerle doludur. O’nun yaşamını yakından mercek altına aldığımızda, olağanüstü bir yaşam öyküsüyle, sanki büyük bir serüvenle karşılaşır gibi karşılaştığımızı düşünürsünüz. Büyük bir serüven insanının, olağanüstü yaşam öyküsünün her dönemi, alınacak pek çok dersle doludur.

Piri Reis'in 1465 yılında Gelibolu'da doğduğunu biliyoruz. Asıl adı Ahmed Muhiddin'dir. Babasının yönlendirmesiyle kimi temel bilimler üzerine ders almıştı. Dayısı Kemal Reis, döneminin ünlü denizcilerinden biriydi. Piri Reis, daha 11 yaşındayken, dayısının yanında denizcilik mesleğine yöneldi ve dayısıyla birlikte denizlere atıldı. Çocuk yaşta denizlerle tanışan ünlü denizci, bir büyüğü dünyaya ayak atmış; denizlerin mavisıyla kucaklaşmış kişiliği, çocuk yaştan beri deniz kültürü ve onun koşullarıyla kaynaşmıştı. Denizlerin zenginliğini, önemini derinden kavramıştı. Dayısı Kemal Reis ile Endülüs'te İspanyollar tarafından katledilen Müslüman halkın 1486'da Afrika'ya taşınmasında rol oynadı. O, dayısının yanında yalnız Katolik kılıçlarından Müslüman kellelerini kurtarmak için değil, 1498'de başlayıp 1502'ye kadar süren Osmanlı Venedik Savaşları'nda; Sicilya, Korsika, Sardunya ve Fransa kıyılarına yapılan akınlara da katıldı. Adını bu muharebelerde duyan II. Beyazıt, kendisine "Amirallik" rütbesi verdi. Mısır'ın Yavuz Sultan Selim tarafından fethi sırasında bu harekate donanmasıyla destek veren ünlü denizci, çizdiği haritalarını Yavuz Sultan Selim'e Kahire'de iken takdim etmiş ve padişahın ilgi ve takdirini görmüştü. Mısır seferinden sonra doğduğu yere dönerek, ilimle uğraşan ünlü denizci, Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Rodos seferine de katıldı. 1527 yılında tamamladığı ünlü Kitab-ı Bahriye adlı kitabını, Pargalı İbrahim Paşa aracılığıyla Kanuni Sultan Süleyman'a sundu. Bu yapıttan dolayı padişah, Piri Reis'i onurlandırmış ve ona destek vermişti. 1547 yılında Mısır Kapdanıderyalığı'na atandı. Kâtib Çelebi'ye göre, Kemal Reis'in ölümünden sonra Piri Reis, Barbaros'un da yanında bulunmuştur. Barbaros'un "gönüllü gemileri" tarafından zapt olunan tahta yüklü Fransız ticaret gemisi İstanbul'a Muhyiddin Piri Reis tarafından getirilmiş; buna karşılık olarak Padişah tarafından kendisine iki kadirge ile hilat verilmiştir.

Piri Reis, yalnız denizlerde donanma koşturan bir Osmanlı denizcisi değildi. Aynı zamanda denizcilik biliminin önemli konuları üzerine yapıtlar kaleme almıştı. En ünlü eseri, Kitab-ı Bahriye olup, gezip gördüğü; gemileriyle girip çıktığı yerlerin haritalarını ve krokilerini çizmiş; dönemin teknik düzeyine uygun olarak, bu yerlerde denizin özellikleri, kıyı yapıları ve bölgede yaşayan insan kütelleri üzerine bilgiler vermişti. O'nun, yaşadığı döneme gelinceye değin haritacılık bilminde adımlar atmış ünlü haritacılar ve denizcilerden çok etkilendiğini biliyoruz. Özellikle Kristof Kolomb'un sergüzeşti onun üzerinde son derece etkili olmuştu. O'nun elde bulunabilen ünlü eseri Kitab-ı Bahriye kitabı, 858 sayfadır ve bu yapıtta tam 223 harita bulunmaktadır. Ara ara metne toplam 78 sayfa nazımlar da serpiştiren Piri Reis; Akdeniz kıyılarını, akıntı durumları ve denizin özelliklerine kadar çok ayrıntılı yönleriyle tanıtmıştır. .

Kanuni Sultan Süleyman tarafından, Mısır'ın Kahire kentinde başı vurdurularak öldürülüşünün nedenleri ise tarihçiler tarafından hala tartışılır. O'nun yaşadığı dönemde, Osmanlı Devleti yüz elli iki yüz yıldır, dünyanın en ünlü denizci devletlerine karşı oluşturduğu donanmalarla yaptığı savaşların

tarihini kendi tarih kitaplarına kaydetmiştir. Ancak, büyük çoğunluğu Akdeniz’de ve Tuna Nehri’nde dönen bu deniz savaşları, Piri Reis’in yaşadığı yüzyılda, başka coğrafyalara serpiştirilmiştir. Bu coğrafya, ünü büyük denizci ulusların, ekonomik egemenliği ele geçirmek için kıyasıya savaşlar yaptıkları ünlü Hint Okyanusu’dur. Kuşkusuz, Osmanlı Devleti kara savaşlarında, denizlere göre çok daha güçlü bir devlettir. Ancak kimi eleştirilere karşın, kendine özgü bir donanma gücü ve deniz savaşı geleneğini de yaratmıştı. Baharat yolu, yeni keşifler karşısında eski işlevini yitirmiş; Afrika kıtası artık güneyden, Ümit Burnu denilen geçitten geçilir olmuştu. Kalyon ve kadirgaların yerini artık çok daha büyük gemiler almaya başlamıştı. O zamana değin, her biri oturak sayısına ve her bir oturakta kürek çeken kulların kelle sayısına göre büyüklükleri ölçülen gemiler dönemi artık kapanmak üzereydi. Yelken, gittikçe küreğe üstün gelmeye başlamıştı. Büyüyen gemilerin gövdeleri, açık denizlerdeki dalgalara çok daha güçlü biçimde karşı koyuyorlardı. Böyle bir ortamda İspanya, Portekiz ve Hollanda gibi denizci uluslar, açık denizlerde varlık gösterip, bu güçlerini kendi ana vatanlarından çok uzaklara, örneği ta Açe’ye kadar uzattıklarında, artık Osmanlı Devleti gibi “cihan imparatorluğu” olarak övünen bir gücün, “kefereye” karşı denizlerde de savaşması kaçınılmaz bir durum almıştı. Özellikle Hindistan kıyılarında denizci bir ulus olan Portekiz’in egemenlik savaşına karşı, açık denizlerde savaşların da yapıldığı, hatta bunun için Kızıldeniz’de Osmanlı Devleti’nin tersaneler kurdurarak gemiler inşa ettirdiği gözler önüne getirildiğinde, bu muhteşem tarihsel döngü karşısında insan, kendi beyninin ne kadar zorlandığını derhal anlamaktadır... Kanuni Sultan Süleyman’ın meşhur İrakeyn seferi ile birlikte, Osmanlı akıncıları artık Kızıldeniz ve Basra kıyılarında at koşturuyordu. Osmanlı karadan bu bölgeye ulaştığında, Atlas Okyanusu’ndan çıkıp, Ümit Burnu üzerinden ta buralara kadar gelmiş ve açık denizlerde güçlü donanmalar yüzdüren Portekizlilerle karşılaşmıştı. Ticaret yolları üzerine konuşlanmış Portekiz donanması, tarihi Baharat yolunun önemi azalmaya başladığı dönemde, denizlerde dönen ticaretten payına düşeni alıyor; bundan da öte, Hint Denizi’ne açılan kıyılarda, önemli kara parçalarını kendi denetimine almaya çalışıyordu.

Ancak, Akdeniz’i aşp, karadan bir nefes uzakta da olsa, denizle bağlantısı olmayan Kızıldeniz’e ve Basra’ya, oradan da Hindistan açıklarına Osmanlı Devleti nasıl donanma gönderebilirdi? Bu kez, Kızıldeniz’de Osmanlı Devleti tarafından tersane yapılıp, gemi inşası önem kazandı. Hint Kaptanlığına atanan Hadım Süleyman Paşa, Süveyş Tersanesi’nde gemiler inşa ettirerek, bir Osmanlı donanması yaptırdı. Artık Türk donanması da Kızıldeniz’in güneylerinde, Aden’de, Arap Yarımadası ve İran’ın kıyılarında donanma yürütüyordu. Böylece Osmanlı donanması Hindistan’a kadar uzanan seferlerine başladı. Hadım Süleyman Paşa, ardından Özdemir Paşa Arap kıyılarını ele geçirdiler. Osmanlı sancağı Eritre’ye kadar uzanmıştı. Osmanlı Devleti, yerel halkın da desteğini alarak bu faaliyetlerini sürdürürken, Portekiz de boş

durmuyordu. Yaklaşık 85 yaşına gelmiş olan Piri Reis, yaşlılığına bakmadan, yeni bir donanmayla Kızıldeniz'e yayılmaya çalışan Portekiz donanmasına karşı harekete geçti. Kızıldeniz'e sızmalara bütünüyle son verdi. Sonra da durmadı, Hint Okyanusu'na doğru açıldı. Basra Körfezi'nin girişinde yer alan Hürmüz adasını kuşattı. Adada bir Türk yönetimi kurdu. Bu arada büyük bir Portekiz donanmasının Basra'ya doğru yola çıktığı haberleri alınmıştı. Ne hikmettir; nedeni pek açıklanamasa da Piri Reis, üç kalyonu yanına alarak, Mısır'a doğru harekete geçti. Yolda gemilerinden biri battı. Mısır'a ulaştı. Mısır Valisi, donanmayı Basra'da Portekizlilere karşı amiralsiz bırakıp Kahire'ye gelmesinden dolayı, hakkında yazdığı raporu İstanbul'a gönderdi. Bu aynı zamanda onu çekemeyenler için iyi bir fırsat da olmuştu. Piri Reis'in donanmayı Basra Körfezi'nde bırakıp Kahire'ye gidişi derhal saraya jurnalleri de yanında getirdi. O, Mısır'da iken, 1554 yılında Mısır Divanında Kanuni Sultan Süleyman tuğrasıyla gelen bir fermanla, 87 yaşında Kahire'de başı vurularak öldürüldü.

Onun yazdığı Kitab-ı Bahriye kitabı denizcilik tarihi içinde son derece özgün bir yere sahiptir. Daha da ötesi çizdiği dünya haritası, haritacılık tarihi açısından son derece özgün bir yere sahiptir. Piri Reis denildiğinde, onun kaleminden çıkmış iki dünya haritası aklımıza geliyor. Bunlardan biri 1513, öteki de 1528 yılında tamamlanmıştır. İkinci haritasında, birinci haritada kalan eksiklikleri de tamamladığını gördüğümüz Piri Reis, bunun dışında Kitab-ı Bahriye'sinde hem denizcilik mesleğiyle uğraşanlara önemli hikmetler, öğütler ve dersler vermekte hem de başta Akdeniz kıyıları olmak üzere, birçok yerin kıyılarını, limanlarını ve yerleşim yerlerini krokileriyle birlikte vermektedir. O, dünya haritalarında, Avrupa ve Afrika kıtalarının batı kıyıları ile Amerika kıtasının doğu kıyılarını çizdi. 16. Yüzyılın en önemli denizcilik ve coğrafya alimi olan Piri Reis, İtalyanca, İspanyolca, Rumca ve Portekizce biliyor ve yapıtlarını hazırlarken, bu dilde yazılmış eserlerden de yararlanıyordu.

İşte 28 Haziran 2013 günü İzmir'de, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin DESEM biriminin Mavi Salonu'nda beşincisi düzenlenen Türk Deniz Ticaret Tarihi Sempozyumu'nun ana konusu, bu efsanevi Türk denizcisi Piri Reis'ti. Ancak, bütün bildiriler yalnız Piri Reis'in çok yönden bilinmezlerle dolu öz yaşam öyküsü ya da onun bugün bile, 16. Yüzyıl'ın bilgi ve teknolojiyle bir dünya haritası çizme serüvenindeki gizemli yönleri ele almakla sınırlı kalmamıştı. 16. Yüzyıl'dan sonraki evrelerde de Osmanlı Devleti'nin özellikle Akdeniz dünyasında denizlerde verdiği ticari üstünlüğü yitirmeme yönündeki savaşım ve uğraşlarına da etkinlikte yer verilmişti. O dönem için bugünkü anlamda "haydut" sözcüğüyle örtüşmeyen, daha çok denizlerde üstünlüğü ele geçirmeye çalışan savaşçıları da içine alan korsanlık faaliyetleri; derken ilerleyen yüzyıllar içinde, özellikle İzmir'de deniz, liman ve kent üçgeni etrafında oluşan değişim süreçleri değişik bildirilerde ele alındı. Doğal olarak önce, protokol konuşmaları yapıldı. Etkinlik kuşkusuz kurum olarak Dokuz Eylül Üniversitesi'nin bir etkinliğiydi. Ancak üniversiteye bağlı Denizcilik Fakültesi ile Atatürk İlkeleri

ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ve Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü birlikte bu etkinliği organize etmişlerdi. Bu nedenle ilk önce, bu üç birim adına Prof. Dr. Kemal Arı bir konuşma yaptı. Arı, beşincisi yapılan Türk Deniz Ticaret Tarihi sempozyumlarının beş yıllık serüvenini ele alarak, bu beşinci etkinlikte gelinen yolu ve bu yolun önemini ele aldı. UNESCO'nun 2013 yılını, Piri Reis Haritası'nın çiziminin 500. Yılı olarak kutlama kapsamına almasının, Türkiye tarihi açısından ne denli önemli olduğuna değinen Arı, başta rektörlük ve bu etkinliğe emeği geçen herkese teşekkür etti.

Türkiye'nin koşulları gereği, kimi kurum, kuruluş ya da kişilerin sponsorluğu olmadan bu tür etkinlikleri gerçekleştirmek, mali yönden bakıldığında hiç de kolay değil... Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi, bu etkinliğin sponsorluğunu yaptı. İzmir'in bu gözde kuruluşunun başkanı olan Yusuf Öztürk bu etkinliğin yapılmasının önemini altını çizdi. Ve ardından; Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Güven Duran söz aldı. O da tüm emeği geçenlere teşekkür ettiği konuşmasında, Piri Reis'in Türk denizciliği açısından önemini vurguladı. Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Mehmet Füzün ise; böyle bir etkinliğe üniversitesinin ev sahipliği yapmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdikten sonra, denizlerin bir ülke için ne denli önemli bir kaynak olduğunun altını çizdi. Deniz, kuşkusuz büyük bir zenginlikti. O'nun hem yüzeyinde gemileri yüzdürmek, hem de içindeki zenginliklere sahip olmak; büyük bir kazanımdı. Bu konuşma, protokol konuşmalarının sonuncusuydu.

Bu konuşmalardan sonra, ilk oturum başladı. Oturumun başkanlığını, bu alanda önemli çalışmaları olan, seçkin bir bilim insanı Prof. Dr. İdris Bostan gerçekleştirdi. Oturumun konuşmacıları ise Prof. Dr. Salih Özbaran, Prof. Dr. Salih Uçar ve Prof. Dr. Tuncer Baykara ve Prof. Dr. Mustafa Daş'tı. Prof. Dr. Salih Özbaran'ın konuşması, etkinliğin ilk bildirisini olduğu için; özellikle kapsamlı ve etkinliğe başlangıç oluşturacak nitelik ve kapsamda kurgulanmıştı. Portekiz'in

16. Yüzyıl'da Hint Seferleri konusunda yaptığı çalışmalarıyla tanınan Prof. Dr. Salih Özbaran'ın konusu, "Piri Reis'in Son Günleri" başlığını taşıyordu. Bu ünlü Türk Denizcisi, ölümünden önce geçirdiği serüven dolu yaşamın yanı sıra, yazdığı ünlü kitabı "Kitab-ı Bahriye", çizdiği haritalar ve özellikle de sır dolu ölümü ile başlı başına bir ilgi konusuydu. Söylentiler, yaratılan kimi efsaneler; yanlış ve taraflı aktarmalar hiç kuşku yok, tarih araştırmalarında bir konu ele alınırken, gerçeğe ulaşmada onu perdeleyerek en büyük zorluğu oluşturuyor. Piri Reis gerçekte niçin öldürülmüştür? Denizcilik alanında onca emeği geçmiş olan ve yaşı neredeyse doksana yaklaşmış bir kişinin, Mısır Valisi'nin bir jurnaline dayanarak sultan fermanı ile öldürülmesi ne derece tatmin edici bir yanıt olabilir? Yoksa bu görünen nedenlerin ardında başka nedenlerden de söz etmek mümkün müdür? Daha da ötesi, O'nun, yani Piri Reis'in, Hürmüz'de kendine bağlı donanmayı bırakıp, üç kalyonu ile Mısır'a doğru yola çıkışı, komutayı bir başkasına devredışı ve bir gemisini yitirmek pahasına bu zahmetli yolculuğu göze almasındaki gerçek nedir? Yaşamı denizlerde ve savaşlarda geçmiş olan bir tarihsel kişiliğin, onca deneyimden sonra Portekiz Donanması'nın harekete geçtiğine ilişkin sözlerden kaygılanıp, bir tür kaçarcasına Mısır'a doğru yola çıktığı söylenemeyeceğine göre, bunun arkasındaki gerçek nedenler için neler söylenebilir?

Kuşkusuz bu soruların pek çoğu, gelecek kuşaklar için de tartışma konusu olmaya devam edecektir.

Prof. Dr. Salih Özbaran'dan sonra Prof. Dr. Doğan Uçar konuştu. O, "Piri Reis Dünya Haritası Nedir? Ne Değildir?" başlıklı bildiriyle; kafalarda kimi soru işaretleri yaratan noktalara değindi. Uçar, bir tarihçi değil, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Harita Mühendisliği ile ilgilenen bir bilim insanı olarak, Piri Reis'in haritalarına daha çok teknik yönden baktı. Piri Reis'in, o çok özgün haritalarını hazırlarken, kendinden önce yapılmış haritaları inceleme olanağı bulduğunu söyleyen Uçar, haritanın kimi ayrıntıları üzerine odaklanarak, bu konularda dinleyenleri bilgilendirdi. Prof. Dr. Tuncer Baykara'nın bildiri konusu ise; "Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'sinin İki Farklı Telifi" adını taşımaktaydı.

Gerçekte Onun, dünya haritası olarak çizdiği iki haritasından söz etmek mümkün olduğuna göre; bu iki harita arasında belirgin farklar da görmek olanaklıydı. Bu konuşmayı Prof. Dr. Mustafa Daş'ın "Piri Reis ve Avrupa Haritaları" başlıklı bildirisinde, Piri Reis'in haritasını, o dönemde Avrupa'da yapılmakta olan haritalarla karşılaştırarak, benzerlik ve farklılıklar üzerinde durdu.

Bu ilk oturumdan sonra, ikinci oturumun başkanı Prof. Dr. Tuncer Baykara'ydı. Bu oturumun konuşmacıları da Prof. Dr. Mahmut Ak, Doç. Dr. Selçuk Nas ve Doç. Dr. Bülent Arı'ydı. Prof. Dr. Mahmut Ak, "16. Yüzyıl'da Osmanlı Coğrafyacılığı ve Haritacılık" adlı bildirisinde var olan literatürün kapsamlı bir değerlendirmesini yaptı. 16. Yüzyıl'daki bu haritacılık biliminin ve yapılan telif eserlerdeki çevirilerin, bir yüz yıl sonraki Haritacılık biliminin gelişimine ne türlü bir temel oluşturduğunu anlattı. Doç. Dr. Selçuk Nas ise; "Kitab-ı Bahriyye Nüshalarındaki İzmir Eşkallerinin Analizi" başlıklı bildirisinde, haritaların değişik nüshalarında İzmir'i gösteren çizgiler üzerinde durdu. Haritalarda İzmir ve İzmir Körfezi üzerinde kimi farklılıklar varmış gibi görünmesine karşın; teknik sunumunda O, haritaların belli bir açı farkıyla değişimi yapıldığında nasıl birbirleriyle örtüştüğünü bir animasyonla kanıtladı. Bu ilgi çekici bildiriden sonra Doç. Dr. Bülent Arı, "17. Yüzyıl'da Akdeniz'de Deniz Ticaretinin Dönüşümü" başlıklı bildirisini sundu. Osmanlı Devleti, o zamana değin ticaret yollarına hakim bir coğrafyada bulunurken; Akdeniz'deki geçiş yolunda Venedik ve Cenevizlere karşı ne türlü savaşlar verdiğini anlatarak, bu üstünlüğün 17. Yüzyıl'da nasıl bir değişime uğradığını ele aldı.

Üçüncü oturumun başkanlığını ise Prof. Dr. Kemal Arı yaptı. Bu oturumun konuşmacıları Doç. Dr. Şakir Batmaz, Prof. Dr. Abdullah Martal ve Dr. Fevzi Çakmak'tı. Doç. Dr. Şakir Batmaz, "1890 Yılında Tersane-i Amire Fabrikalarının Günlük Üretim Performansı" başlıklı bildirisinde, üretimi yapılan ürünlerin hangi aylarda, ne oranda üretildiğini ve bunun temel nedenlerinin neler olabileceğini ele aldı. Prof. Dr. Abdullah Martal ise; "17. Yüzyılda İzmir: Bir Liman Şehri Olarak Yükselişi" adlı bildirisini sundu. İzmir tarih boyunca hep bir liman kentiydi. Ancak 17. Yüzyıl İzmir'in bir liman kenti olarak yükselişinde

kendi temel nedenleri arasında son derece belirleyici etkenleri içinde taşıyordu. Oturumun ve aynı zamanda sempozyumun son bildirisini ise; Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nden Dr. Fevzi Çakmak sundu. O'nun konusu, "Navarin Baskını Sonrasında Osmanlı Devleti'nin Yeni Donanma Kurma Çabaları ve ABD ile Yapılan Gizli Antlaşma" başlığını taşıyordu. O'nun anlatımına göre, Navarin olayı Osmanlı Denizciliği açısından bir dönüm noktasıydı. Üç devlet; yani Rusya, Fransa ve İngiltere, ani bir baskınla 1827 yılında Navarin'de Osmanlı donanmasının büyük kısmını aniden topa tutarak yakmışlardı. Bu kuşkusuz, Osmanlı deniz gücü açısından büyük bir yıkımdı. Bu yıkım karşısında dönemin Sultanı II. Mahmut, yeni bir donanma kurma hazırlığına girdiğinde, bir yandan da gemi teknolojisinin değiştiğini görmüştü. Artık güçlü donanmalar, yelkenli gemilerden, buharlı gemilere geçiyorlardı. Bu büyük teknolojik değişim nedeniyle, Osmanlı Devleti'nin bu teknolojiye sahip bir devletle ilişkiye geçmesi kaçınılmazdı. Kendi donanmasını yakan üç devletle bunu yapamayacağına göre, bunu yapabilecek tek devlet kalıyordu: Amerika Birleşik Devletleri... Ve sultan, kimi ön girişimlerden sonra, ABD ile Osmanlı Donanması'nın modern teknolojiye göre yeniden kurulması için gizli bir antlaşma imzaladı. Bu antlaşma, Monroe Doktrini (1823) ile Avrupa'nın işlerine karışmamaya söz verdiği için, ABD kongresinden geçemedi. Ancak ABD, el altından Osmanlı Devleti'ne uzmanlar göndererek, Marmara'da kurulan bir tersanede, buharlı gemi yapmak için çalışmalar bile yaptı...

Bu bildiri ile artık sempozyum son bulmuş oluyordu. Her sempozyumun ortak özelliği, oturum sonlarında soru cevap bölümünde yapılan canlı tartışmalardır. Bu sempozyumda bu bolca yapıldı. Kafasında soruları olanlar ya da katkıda bulunmak isteyenler, özgürce konuşarak, etkinliğe daha farklı bir renk vermiş oldular...

Böylece, Beşinci Türk Deniz Ticareti Tarihi Sempozyumu son bulmuş oluyordu.

Yaz günlerinin bu en koyu sıcağında, hem de İzmir gibi bir kentte, onca bunaltıcı havaya karşın sempozyuma ilgi hiç de az değildi... Konu doğrudan Piri Reis odaklı olunca, ister istemez, sempozyumun adı Türk Deniz Ticaret Tarihi Sempozyumu olmakla birlikte; Piri Reis'in haritacılığı doğal olarak öne

çıktı. Başta Mustafa Kemal Atatürk'ün girişimleriyle, Piri Reis'in haritasının bire bir ölçülerle bastırılarak çoğaltılması gibi renkli hatıralar başta olmak üzere, bu çabalar çerçevesinde pek çok hoş bilgi ve hatıra konuyu süslemiş oldu.

Belki ilk başta akıllara, deniz ticaret tarihini konu alan bir sempozyumda Piri Reis'in odağa konması ne derece anlamlıdır, diye gelebilir... Ancak bu düşüncenin çok yanlış bir ön yargı olduğunu derhal söyleyelim: Unutmayalım ki; Piri Reis'in yaşamı etrafında dönen olaylar ve hatta onun dünya haritasını çizme girişimleri, doğrudan Osmanlı Devleti'nin deniz ticaretinde üstünlüğü başkalarına bırakmama savaşım ve arayışlarından başka bir şey değildir. Yoksa; ta İstanbul'dan ya da Anadolu'nun değişik yerlerinden gerek karadan ve gerekse Kızıldeniz'de yapılan donanmayla, ta Hindistan açıklarına gidip, oralarda Portekiz donanması gibi güçlü bir donanmaya karşı çok uzun süreli ve yalnız Piri Reis'le sınırlı değil, onu izleyen dönemlerde de savaşlar yapmanın, başka ne anlamı olabilir? Elbette bu savaşların temelinde, ekonomik üstünlüğü kimin elinde tutacağı, değişen ticaret yollarında egemenlik kurma yarışlarından başka bir şey değildi. Dolayısıyla, bu yönleriyle sempozyumda ele alınan her bir konu doğrudan ticaret ile ilgili olan bildirilerden oluşuyordu...

Türkiye'de iç karartıcı olayların yanında, istendiğinde böyle güzel şeyler de yapılabilir... Yeter ki insanlar güzel şeyler yapmaya baş koşsunlar ve emek harcasınlar... İzmir Deniz Ticaret Odası maddi boyutunu karşılarken; Dokuz Eylül Üniversitesi'nin üç birimi bir araya gelerek, bu etkinliği üniversite rektörlüğünün desteğiyle gerçekleştirdi. Bu etkinlikle, hem Piri Reis gibi çok özel bir tarih alanına odaklanarak, bu tarihsel kişiliğin Türk Deniz Ticaret Tarihi içinde yerine vurgu yapıldı ve Osmanlı Devleti'nin başka denizasırlı ülkelere karşı denizlerde egemenlik mücadelesini değinildi, hem de 1 Temmuz 1926 tarihinde kabul edilen Denizcilik ve Kabotaj bayramıyla ilişkilendirildi...

Daha nice beş yıllar boyunca bu etkinlik yinelenir ve gelecekte de daha özgün bildirilerle zenginleşsin dileğiyle...

"Geldük imdi bir söze dahî yine

Hâli çokdur denizün döne döne

Her kişiyi ehli derya sanmagıl

Değmeye zinhâr işünü tanmagıl

Ehli deryâ âna derler ey hümmâm

Kim deniz ilmîni bile ol tamâm"

Piri Reis

Kitab-ı Bahriye'den...